

7. Ὁ ρόλος τοῦ πνευματικοῦ δάσκαλου στή *Sadhana.*

1. *Guru Pournima* εἶναι μιά ἱερή μέρα. Εἶναι ἡ μέρα πού τιμᾶμε τόν Vyasa, αὐτόν πού φανέρωσε στήν ἀνθρωπότητα τό πολῦτιμο διαμάντι τῆς ἐξύμνησης τοῦ *Saguna*, τοῦ ἐνσαρκωμένου Θεοῦ· ἔδωσε ἀκόμα τήν ἐλπίδα καί τή βεβαιότητα ὅτι *Manava*, ὁ ἄνθρωπος, μπορεῖ νά γίνει ἕνα μέ τόν *Madhava*, τόν κυρίαρχο Θεό· *Nara*, τό δημιουργήμα ἄνθρωπος, νά γίνει ἕνα μέ τόν *Narayana*, τό δημιουργό Θεό· *Jiva*, ἡ ἀτομική ψυχή, νά γίνει ἕνα μέ τό *Brahman*, τό Παγκόσμιο ἀπόλυτο ἢ ἀκόμα σωστότερα ὅτι ἡ *Jiva* εἶναι *Brahman*. Ἡ *Bhagavatha* καί ἡ *Brahmasuthra* εἶναι τά μεγαλειώδη κείμενα πού διατυπώνουν αὐτή τήν πολύτιμη Ἀλήθεια.

Τόν ἄνθρωπο τόν συνθέτουν δύο νήματα τῆς ἴδιας οὐσίας· *Maya*, τῆς ψευδαίσθησης καί *Madhava*, τῆς θείας Ὑπαρξης, *Moha*, τῆς πλάνης καί *Rama*, τῆς ἐνσάρκωσης τοῦ δικαίου, *Dehi jada*, τοῦ μή συνειδητοῦ καί *Chith*, τῆς συνείδησης, *Sariram* τοῦ φθαροῦ καί *Sariri*, τοῦ ἀφθαροῦ, *Jiva*, τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς καί *Brahman*, τοῦ Παγκόσμιου Ἀπόλυτου. Εἶναι σάν τίς δύο κυκλικές πέτρες τοῦ μύλου· τῆς σταθερῆς πού συμβο-

λίζει τό *Brahman* καί αὐτῆς πού περιστρέφεται καί συμβολίζει τή *Jiva*. Ἡ σταθερή εἶναι ἡ βάση· αὐτή πού περιστρέφεται εἶναι ἡ «ἐξαρτώμενη». *Guru* εἶναι ὁ πνευματικός δάσκαλος πού βοηθάει στήν ἐξάλειψη τῆς ἄγνοιας, ἡ ὁποία ἐμποδίζει τήν ἀντίληψη αὐτῆς τῆς ἀλήθειας. *Pournami*, ἡ μέρα πού ἔχουμε πανσέληνο, ἔχει καθιερωθεῖ γιά νά τιμᾶμε τόν πνευματικό δάσκαλο, γιατί ἡ ἀπόκτηση τῆς γνώσης σταματᾷ τή φοβερή ἀγωνία τοῦ νοῦ καί τόν γεμίζει μέ ἀνακούφιση. Ὁ *Vyasa* τιμᾶται ὅπως ὁ ἴδιος ὁ *Narayana*, γιατί ποιός ἄλλος παρά ὁ Θεός μπορεῖ νά ἐμπνέει μιᾶ τέτοια φώτιση.

Ἐάν ἡ ἀφοσίωσή σου ἀπευθύνεται στήν οἰκογένεια, τότε εἶσαι ὑπηρετής τῆς οἰκογένειας· ἂν ἀπευθύνεται στό Θεό, εἶσαι ὑπηρετής τοῦ Θεοῦ. Μήν ἀσχολεῖσαι ὅμως μέ τίς ἀμοιβές. Μήν ἀντιλέγεις καί μήν παζαρεύεις γιά ἀπολαβές καί ἀνταμοιβές. Μόνον οἱ μισθωμένοι ἐργάτες διεκδικοῦν μισθοῦς καί δηλώνουν τή φτώχεια τους. Νά γίνεις ἕνας συγγενής, ἕνα μέλος τῆς οἰκογένειας, ἕνας ἀπόγονος τοῦ Θεοῦ. Ἀπό ἐκεῖ κι ὕστερα ἀπομένει σ' Ἐκεῖνον νά σοῦ δίνει κάθε παρηγοριά καί ἀνακούφιση. Προσπάθησε νά ζεῖς κοντά στό Θεό σάν συγγενῆς Του· μή μετρᾷς τίς ὥρες πού Τόν ὑπηρετεῖς καί παραπονεῖσαι ὅτι δέν σ' ἔχει ἀνταμοίψει. Νά εἶσαι πάντοτε στήν ὑπηρεσία Του πού σημαίνει νά κάνεις τό καλό, νά εἶσαι καλός.

2. *Guru* εἶναι τό ἄτομο πού γνωρίζει ὅτι ἔχεις ἀκολουθήσει λαθεμένο δρόμο πού σέ ὀδηγεῖ ὄλο καί πιο πολύ στό σκοτάδι. Γνωρίζει τήν Ἀλήθεια καί εἶναι γεμάτος ἀγάπη γιά ὄλους ἐκείνους πού ἀγωνίζονται νά γλυτώσουν ἀπό τήν ἄγνοια, χωρίς φῶς γιά νά φωτίζει τά βήματά τους. *Guru Purnima* εἶναι ἡ μέρα πού τιμᾶται μέ ἄπειρη εὐγνωμοσύνη ὁ Πρῶτος τῶν δα-

σκάλων. Ὀνομάζεται *Narayana*, γιατί *Narayana* είναι ἡ Ἀλήθεια· ἂν δὲν ἔχεις κάποιον γιὰ *Guru* καὶ προσευχηθεῖς, ὁ *Narayana* πού ὑπάρχει μέσα σου, θά σοῦ φανερώσει αὐτός ὁ ἴδιος τὸ σωστό δρόμο καὶ θά σέ καθοδηγεῖ. Εἶναι προτιμότερο νά παρακινεῖσαι ἀπ' αὐτόν τόν ἐσωτερικό *Guru* γιατί οἱ περισσότεροι ἀπ' ἐκείνους πού διεκδικοῦν τὸ ρόλο τοῦ δασκαλοῦ εἶναι οἱ ἴδιοι παραδομένοι στίς ὑλικές ἀπολαύσεις καὶ εἶναι δέσμιοι τῆς ἀπληστίας, τοῦ φθόνου ἢ τῆς κακεντρέχειας. *Guru* σημαίνει ἐπίσης «βαρύ»· πολλοὶ διαθέτουν μόνον τὸ σωματικό βάρος καὶ ὄχι τὴν πνευματική ἀνάταση.

3. Σκοπὸς τῆς ἀνθρώπινης προσπάθειας εἶναι νά νιώσει τὸ μοναδικό Ἔνα, τὸ *Ekam*, πού ὑπάρχει κάτω ἀπὸ τὴν πολλαπλότητα. Ἄν ὁ ἄνθρωπος δὲν πραγματοποιήσει αὐτόν τὸ σκοπὸ δέ θά ἔχει οὔτε ἐσωτερική οὔτε ἐξωτερική γαλήνη. Ἡ ἐπανάληψη τῆς *Manthra* καὶ μόνο δὲν πρόκειται νά τοῦ ἐξασφαλίσει τὴν ἡρεμία. Ὁ *Guru* φανερώνει στὸ μαθητὴ τὸ ἀδιόρατο ρεῦμα πού ἐνεργοποιεῖ τίς πολλαπλές συσκευές πού φαινομενικά μόνο διαφέρουν, ὅπως τὸ μικρόφωνο, τὸν ἀνεμιστήρα, τὸ ψυγεῖο, τὸ μαγνητόφωνο, τὴ σόμπα, τὸ γλόμπο κτλ. Εἶναι ἄξιος λοιπὸν τῆς εὐλάβειάς σας. Εἶναι σάν κι αὐτόν πρὸς μὴκε στὸ σπίτι ἐνός φτωχοῦ καὶ τοῦ φανέρωσε πὼς κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα τῆς καλύβας του, ὑπάρχει κρυμμένος ἕνας πολύτιμος θησαυρός· μπορούσε νά τὸν ἀποκτήσει ἀρκεῖ νά σκάψει. Ὁ σοφὸς *Viswamitra* ἐπινόησε τὴν *Gayatri manthra* σάν ἕνα δραστικό φάρμακο γιὰ τὸν ἀναζητητὴ· χρειάζεται λοιπὸν καὶ αὐτός νά τιμᾶται γιατί τὸ φάρμακο ξυπνᾷ τὴ νόσηση καὶ σοῦ δείχνει τὸ δρόμο τῆς *Viveka*, *Vichak-Shana* καὶ *Vairagyam*, τῆς διάκρισης, τῆς σωστῆς ἀπόφασης καὶ τῆς ἀποδέσμευσης, τρία χαρακτηριστικά τοῦ ἀνθρώπου πού τὸν ἐξυψώνουν πάνω ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα ζῶα.

4. Ὁ *Guru* θά σέ κατευθύνει πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τὴ μορφή πού θά ταιριάζει στήν ἰδιοσυγκρασία σου καὶ θά σέ ὀδηγήσει στό δρόμο τῆς *Samskaras*, τῆς ἐξάγνισης. Ἄν ὁμως, σέ πιέζει νά ἀκολουθήσεις μιὰ ὀρισμένη *Sadhana* λέγοντας, «Αὐτή εἶναι ἡ ἐντολή μου», τότε μπορεῖς νά τοῦ πεῖς ὅτι τὸ κύριο πράγμα εἶναι ἡ δική σου ἱκανοποίηση καὶ ὄχι ἡ δική του. Ἡ *Sadhana* πρέπει νά γίνεται μέσα σέ ἀτμόσφαιρα χαρᾶς καὶ ἱκανοποίησης.
5. Πολλοὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι λένε πὼς ὁ *Guru* εἶναι καὶ πατέρας καὶ μητέρα· εἶναι *Brahma*, *Vishnu* καὶ *Maheswara*, ὅλα σέ μιὰ καὶ μόνη παρουσία. Βασιζόμενοι στή φύση τοῦ *Atma*, αὐτό εἶναι σωστό. Σήμερα ὁμως τέτοιοι *Guru* εἶναι σπάνιοι. Μπορεῖς νά ἀπευθύνεσαι στόν *Guru* σάν νά εἶναι πατέρας, μητέρα ἢ Θεός ἐξ' αἰτίας τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς αὐτόν. Μπορεῖς νά λές ὅτι εἶναι τόσο στοργικός ὅσο ἡ μητέρα, τόσο προστατευτικός ὅσο ὁ πατέρας. Ἄλλά τότε τί θά λές γιὰ κείνους πού σοῦ ἔδωσαν αὐτό τὸ σῶμα καὶ σέ ἀνάθρεψαν πολὺ πρὶν ἀποκτήσεις τόν *Guru*; Τὸ πρῶτο καὶ τὸ σπουδαιότερο εἶναι νά δείχνεις εὐγνωμοσύνη στὴ μητέρα καὶ στόν πατέρα σου· νά τοὺς ὑπηρετεῖς· νά τοὺς κάνεις εὐτυχισμένους καὶ νά τοὺς σέβεσαι. Δεύτερο, νά σέβεσαι τόν *Guru* σάν τόν ἄνθρωπο πού σοῦ δείχνει τὸ δρόμο, παρακολουθεῖ τὴν πρόδο σου καὶ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν εὐτυχία σου. Τρίτο, νά λατρεύεις τὸ Θεό πού εἶναι ὁ μάρτυρας γιὰ τὰ πάντα καὶ παντοῦ, ὁ Κύριος τῆς Δημιουργίας, τῆς Διατήρησης καὶ τῆς Καταστροφῆς, καὶ ἡ μοναδικὴ ἀπεριόριστη Δύναμη. Νά τόν θεωρεῖς Παγκόσμια Μορφή καὶ Παγκόσμιο ὑποστηρικτὴ καὶ προστάτη. Ὅλοι οἱ ἄλλοι πρέπει νά ἀντιμετωπίζονται γιὰ

κεῖνο καί μόνον πού πράγματι εἶναι· ἡ μητέρα σά μητέρα, ὁ πατέρας σάν πατέρας, ὁ *Guru* σάν *Guru*. Δέν μπορεί νά εἶναι στήν πραγματικότητα ὄλα τό ἴδιο. Συλλογίσου το αὐτό καλά. Ἐάν ἀναζητᾷς τή συνειδητοποίηση τοῦ *Atma*, νά διαλογίζεσαι πάνω στή Μορφή τοῦ Κυρίου (τό Παγκόσμιο *Atma*) καί ὄχι στήν εἰκόνα τοῦ *Guru*. Βέβαια μπορείς νά στηρίζεσαι στά λόγια του ἀλλά προσπάθησε νά νιώσεις τήν ἀρχική αἰτία τῶν πάντων· αὐτό θά κάνει τίς προσπάθειές σου νά καρποφορήσουν.

Σοῦ ζητοῦν νά θεωρεῖς τό χαλίκι, διαμάντι. Πιεζόμενος λοιπόν μπορεί κανεῖς νά ὑποκύψει· πῶς γίνεται ὅμως ἕνα τέτοιο συναίσθημα νά εἶναι ἀληθινό; Ὅταν ἄλλες εἶναι οἱ σκέψεις σου καί ἄλλα τά αἰσθήματά σου, αὐτό δέν εἶναι ἐνδεικτικό τῆς *Dhyanam*. Ἐάν δέν ξεκαθαρίσει ἡ σύγκρουση ὥστε νά ἔχεις μιᾶ καί μόνη σκέψη, δέ θά ἐπιτύχεις τή σταθερότητα πού χρειάζεσαι στό διαλογισμό.

6. Αὐτός πού ἀνάβει μέσα σου τό θεῖο φῶς καί σέ διδάσκει τί εἶναι σωστό καί καλό, σέ βοηθάει νά ἐφαρμόζεις τίς ἀρχές τῶν *Shastras*, καί γαληνεύει τό νοῦ σου, αὐτός μπορεί νά θεωρηθεῖ ἕνας πραγματικός *Guru*. Ἡ λέξη «*Gu*» σημαίνει σκοτάδι ἢ ἄγνοια καί ἡ λέξη «*Ru*» συμβολίζει τήν ἐξάλειψή της· δηλαδή ὅτι τό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας σκορπίζεται ἀπό τό φῶς τῆς σοφίας. Αὐτή εἶναι ἡ ἀποστολή τοῦ *Guru*. «*Gu*» συμβολίζει ἐπίσης αὐτόν πού εἶναι ὑπεράνω ὄλων, αὐτόν πού εἶναι πέρα ἀπό κάθε ιδιότητα καί «*Ru*» εἶναι ὁ «*Roopa Varjita*», αὐτός πού δέν ἔχει μορφή. Μόνον ὁ Θεός δέν ἔχει οὔτε ιδιότητες οὔτε Μορφή.

7. Αυτή είναι η ιστορία ενός βασιλιά, ενός ύπουργου και ενός υπηρέτη που διάσχιζαν με μία βάρκα μία τρικυμισμένη λίμνη. Βλέποντας ο υπηρέτης γύρο του τό νερό, τόν ξπιασε τέτοιος πανικός, που υπήρχε κίνδυνος νά ανατρέψει τή βάρκα. "Ετσι ο ύπουργός αρπαξε τόν υπηρέτη, τόν εσπρωξε στό νερό, τόν βύθισε μέσα αρκετές φορές παρά τά ξεφωνητά του και όταν άρχισε νά φωνάζει «στή βάρκα, στή βάρκα», τότε τόν ανέβασε πίσω. Μόλις ξαναβρέθηκε μέσα στή βάρκα, κατάλαβε ότι ήταν ασφαλής από τά νερά που φοβότανε. Ζούμε μέσα στό Θεό και όμως φοβόμαστε τίς ταλαιπωρίες τής *Samsara*, του κύκλου τής γέννησης και του θάνατου. Μόνον όταν υποφέρουμε από τά δεινά τής *Samsara* μπορούμε νά νιώσουμε τήν προστασία και τή σιγουριά τής πίστης στό Θεό.

Τό μάτι άν και τόσο μικρό, μπορεί νά δει έκατομμύρια μίλια μακριά τ' άστρα· αλλά τό μάτι είναι αυτό που βλέπει; Μπορεί νά δει τό μάτι από μόνο του; "Όχι! Πρέπει νά μάθεις πώς νά γνωρίζεις τούς άλλους και πολύ περισσότερο πώς νά γνωρίσεις τόν ίδιο σου τόν έαυτό. "Εχεις μεγαλύτερη περιέργεια για τούς άλλους. "Ακόμα και μέ τίς τυχαίες γνωριμίες που κάνεις στό τραίνο, ρωτάς για τίς οικογενειακές τους υποθέσεις, τά υπάρχοντα και τήν καταγωγή τους. "Εσύ ό ίδιος όμως δέ γνωρίζεις τήν καταγωγή σου, τά υπάρχοντά σου και τήν κοινωνική σου θέση. Κατάγεσαι από τό *Manu*, τή θεία ύπάρξη, που καθόρισε τόν κώδικα τής ήθικης που σου άνήκει. "Εχεις τό Θεό μέσα στην καρδιά σου και στην ουσία είσαι Θεός. "Απαρνεϊσαι όμως αυτό τό αγαθό και περιφέρεις σαν φτωχός και αδύνατος. Για νά δεις τά ίδια σου τά μάτια, χρειάζεσαι έναν καθρέφτη· για νά γνωρίσεις τόν έαυτό σου στό φυσικό του μέγαλειο χρειάζεσαι έναν *Guru*.

8. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι προικισμένος μέ μνήμη, ἀλλά διαθέτει καί τήν ικανότητα νά ξεχνάει. Καί οἱ δύο εἶναι χρήσιμες δυνατότητες. Ἴσως ἡ δυνατότητα νά ξεχνάει νά εἶναι πιό σημαντική γιατί διαφορετικά θά ἔπρεπε νά θρηνεῖ γιά τό χαμό ἄπειρων γονέων καί συγγενῶν πού εἶχε ἀπό ἑκατομμύρια προηγούμενες γεννήσεις. Θυμᾶται καί ἀγανακτεῖ γιά τίς ταπεινώσεις καί τίς ἀδικίες πού δοκίμασε σέ τούτη τή γέννηση. Εὐτυχῶς ὁμως ξεχνάει καί θυμᾶται μόνον τά γεγονότα πού τόν ἐντυπώσασαν σάν σημαντικά ἢ κρίσιμα. Ἡ τραγωδία εἶναι ὅτι ἔχει ξεχάσει τό πιό σημαντικό καί πιό οὐσιαστικό πράγμα γιά τήν ἐγκόσμια σταδιοδρομία του, τό κλειδί τῆς εὐτυχίας καί τῆς ἀπελευθέρωσης· τήν πραγματική του ταυτότητα.

Ὁ ἄνθρωπος δέ γίνεται νά ἐπιτρέπει στόν ἑαυτό του νά ξεχνάει ποιός εἶναι καί γιά ποιό σκοπό γεννιέται. Πρέπει νά γνωρίσει τήν ἀπάντηση στά ἐρωτήματα ὅπως τά εἶπε ὁ Sankara: «Ποιός εἶσαι, ποιός εἶμαι ἐγώ, πρὸς τά πού πορεύομαι, ἀπό πού ἦρθα, ποιά εἶναι ἡ φύση καί ὁ σκοπός ὅλης αὐτῆς τῆς πορείας καί τῆς ἐναλλαγῆς, ὑπάρχει καμιά σταθερή βάση, κανένας στόχος ἢ σκοπός, κατεύθυνση ἢ κάποιος πού κατευθύνει;» Αὐτά εἶναι ἐρωτήματα πού δέν μποροῦν νά ἀγνοοῦνται καί νά παραβλέπονται. Ἔρχονται καί ἐνοχλοῦν ὅταν εἶσαι μόνος μέσα στή Φύση καί ἀντιμετωπίζεις κάτι ἐπιβλητικό, κάτι πού σοῦ προκαλεῖ δέος ἢ ὅταν ἀντιμετωπίζεις κανένα τρομερό καί συγκλονιστικό γεγονός ἀπό προσωπική σου ἐμπειρία. Δέν εἶναι πρὸς ὄφελός σου νά προσπερνᾷς αὐτές τίς πολύτιμες στιγμές καί νά γυρίζεις πίσω στή μονοτονία τῆς ζωῆς, χωρίς νά διερευνᾷς αὐτοῦ τοῦ εἶδους τά γεγονότα.

Ὁ ἄνθρωπος ὁμως ἔχει ἄγνοια· ἐρμηνεύει τό μή πραγματικό σάν πραγματικό. Ἐξαπατᾶται ἀπό φαινόμενα· δέ διερευνᾷ πίσω ἀπό τόν πέπλο. Παραπλανᾷ τόν ἑαυτό του καί τούς ἄλ-

λους. Έκλαμβάνει τή *Sunna* γιά *Yenna*, δηλαδή τόν άσβέστη γιά βούτυρο, άφου καί τά δύο εΐναι άσπρα· άλλά, τί διαφορά στήν ποιότητα καί στό άποτέλεσμα; Τό μωρό πιπιλάει τό δάχτυλό του καί άντλεί άπ' αυτό άπέραντη ίκανοποίηση καί χαρά· ξέρουμε όμως πώς τό δάχτυλο δέν έχει ούτε γλυκύτητα ούτε άλλη γεύση. Παρ' όλα αυτά τό μωρό κλαίει όταν του τραβήξουν τό δάχτυλο άπό τό στόμα. Ή γλυκύτητα έπιβλήθηκε στό δάχτυλο άπό τό ίδιο τό μωρό. Κατά τόν ίδιο τρόπο, ή εύτυχία πού άντλείται άπό τόν έξωτερικό κόσμο δέν ύπάρχει μέσα στή φύση του· εΐναι ύποκειμενική· εΐναι άπλως ή προβολή πάνω στόν έξωτερικό κόσμο τής εύτυχίας πού προκαλεί τό *Atma*, μιās εύτυχίας πού εΐναι καί πηγή καί στόχος. Τό μωρό φαντάζεται τό δάχτυλο σάν κάτι ξένο πού του προσφέρει εύχαρίστηση· στήν ουσία εΐναι αυτό τό ίδιο.

Ή *Guru* προειδοποιεί καί παρακινεί. Φανερώνει τήν άλήθεια καί σέ ένθαρρύνει νά προχωρήσεις προς αυτήν. "Αν δέν έχεις τήν έντονη έπιθυμία, τήν καρδιά πού άναρρωτιέται, τή νοημοσύνη πού άναζητᾶ, δέν μπορείς νά κάνεις πολλά. Ή πεινασμένος μπορεί νά τραφεί· αυτός όμως πού δέν πεινάει άποστρέφεται τό φαγητό σάν τιμωρία. Ή *Guru* εΐναι ό κηπουρός πού περιποιείται τό φυτό· τό νεαρό φυτό όμως πρέπει πρώτα νά φυτρώσει γιά νά μπορέσει νά τό αναλάβει. Δέν προσθέτει τίποτε καινούργιο στό φυτό· άπλως τό βοηθάει νά μεγαλώσει σύμφωνα μέ τή φύση του, ίσως λίγο γρηγορότερα, ίσως πιό όλοκληρωμένα, άλλά όχι έναντίον τής φύσης του. Ή εξαλείφει τή φτώχεια φανερώνοντας τό θησαυρό πού βρίσκεται θαμμένος μέσα στόν άνθρωπο. Τόν καθοδηγεί στήν πορεία τής άνακάλυψής του καί στήν έγρήγορηση πού χρειάζεται γιά νά κερδίσει τό μεγαλύτερο δυνατό όφελος.